

7. Kilova H. O. (2012). Yakist osvity yak osnovnyi kryterii upravlinnia haluzziu. Teoretychni pytannia kultury, osvity i vykhovannia : zb. nauk. prats. 45. 177-182.
8. Martyniuk O. A., Kurdybanska N. F. (2016). Vprovadzhenia systemy upravlinnia yakistiu v medychnykh zakladakh. Prychornomorski ekonomichni studii. 6. 80-84.
9. Nastanova shchodo zastosuvannia DSTU ISO 9001 – 2001 "Systemy upravlinnia yakistiu. Vymohy" v orhanakh vykonavchoi vlady. Dodatok do Nakazu Derzhspozhyvstandartu Ukrainy vid 30 chervnia 2009 r. № 235.
10. Oliichenko I. M. (2010). Formuvannia systemy upravlinnia yakistiu informatsii v orhanakh derzhavnogo upravlinnia iz zastosuvanniam standartu yakosti ISO 9001. Investytsii: praktyka ta dosvid. 5. 75-77.
11. Pidhaiets P., Bryhilevych I. (2012). Systema upravlinnia yakistiu yak instrument vdoskonalennia diialnosti orhanu mistsevoho samovriaduvannia : metodych. posib. Kyiv : TOV "Sofia-A".
12. Pro vnesennia zmin do nakazu MOZ Ukrainy vid 14 bereznia 2011 roku № 142 "Pro vdoskonalennia derzhavnoi akredytatsii zakladiv okhorony zdorovia". Nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 20.12.2013 № 1116. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0031-14#Text>
13. Pro zatverdzhennia Prohramy zaprovadzhenia systemy upravlinnia yakistiu v orhanakh vykonavchoi vlady. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 travnia 2006 r. № 614. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2006-p#Text>
14. Pro stvorenna spilnoi robochoi hrupy ta zaprovadzhenia na 2006 rik Planu zakhodiv shchodo vykonannia Prohramy zaprovadzhenia systemy upravlinnia yakistiu v orhanakh vykonavchoi vlady. Nakaz Holovnoho upravlinnia derzhavnoi sluzhby Ukrainy ta Derzhavnogo komitetu Ukrainy z pytan tekhnichnoho rehuliuвання ta spozhyvchoi polityky vid 31 lypnia 2006 roku. № 273/221. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/FIN27299>
15. Systema upravlinnia yakistiu munitsypalnykh posluh. Dosvid Voznesenskoï miskoi rady za pidtrymky PROON. (2008). Kyiv.
16. Systemy upravlinnia yakistiu. (2009). Vymohy (ISO 9001:2008, IDT). DSTU ISO 9001:2009. Kyiv : Derzhspozhyvstandart Ukrainy.
17. Soroko V. M. (2013). Funktsionuvannia i rozvytok systemy upravlinnia yakistiu : navch.- metod. materialy. Kyiv : NADU.
18. Talan I. O., Kolumbet O. M. Kryterii ta komponenty zmistu fizkulturno-sportyvnykh posluh. IV Vseukrainska naukova internet-konferentsiia "Osvitno-innovatsiina interaktyvna platforma "Pidpriemnytski initsiatyvy". S. 402-409. URL : <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/15127>
19. Fomichev S. K., Starostina A. A., Skryabina N. I. (2000). Osnovy upravleniya kachestvom : ucheb. posobie. Kiev.
20. Khrykov E. M. Systema upravlinnia yakistiu administratyvnykh posluh : navch. posib. Luhansk, 2012. 233 s.
21. Sharov Yu., Chykarenko I. Yevropeïski standarty publichnoho upravlinnia. URL : http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_01%284%29/10syppmr.pdf.
22. Yurydychnyi slovnyk. URL : <https://kodeksy.com.ua/dictionary/p/posluga.htm>

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.5(135).12
УДК 371.134:378.22

Єжова О.О.,
доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини
Сумського державного університету, м. Суми
Бріжати О.В.,
кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з навчально-педагогічної роботи
Сумського державного університету, м. Суми
Король С.А.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної
медицини Сумського державного університету, м. Суми
Воропаєв Д. С.,
кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини
Сумського державного університету, м. Суми
Ситник О.А.,
кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини
Сумського державного університету, м. Суми
Бріжата І.А.,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини
Сумського державного університету, м. Суми

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ: ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МАГІСТЕРСЬКИХ ПРОГРАМ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ В УКРАЇНІ

Підвищення якості освіти і професійної підготовки майбутніх фізичних терапевтів в Україні можливо за умови врахування досвіду кращих європейських освітніх програм. Протягом 2018-2021 рр. в Україні реалізується Програма ЄС Еразмус+ за напрямом KA2 – "Співпраця задля розвитку інновацій та обміну кращими практиками – Розвиток потенціалу вищої освіти" проект "Інноваційна реабілітаційна освіта в Україні – впровадження нових магістерських програм (REHAB)". Серед партнерів-учасників по чотири представники ЗВО України та Європи.

Провідними цілями проєкту є: підвищення професійного потенціалу викладачів вітчизняних університетів;

створення нових ресурсів для викладання, навчання, оцінювання; створення спеціальної освітньої інфраструктури, необхідної для реалізації нових магістерських програм з фізичної терапії.

Результатами реалізації цього проєкту у Сумському державному університеті є: аналіз та оновлення освітньо-професійної програми "Фізична терапія" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; розроблення проєкту освітньо-наукової програми "Фізична терапія" другого (магістерського) рівня вищої освіти; розроблення навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів бакалаврської та магістерської освітніх програм з фізичної терапії; розроблення трьох електронних курсів для освітньо-наукової програми другого (магістерського) рівня "Фізична терапія"; розроблення методичного забезпечення для проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ) зі спеціальності 227. "Фізична терапія, ерготерапія"; створення чотирьох реабілітаційних навчально-наукових лабораторій та організація на їх базі освітнього процесу; підвищення професійної компетентності усіх викладачів кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини СумДУ; участь студентів у заходах академічної мобільності, різних формах неформальної освіти у рамках проєкту.

Ключові слова: програма ЄС Еразмус+, освітня програма, фізична терапія, реабілітаційна освіта, освітня інфраструктура, навчально-методичне забезпечення, підвищення професійної компетентності викладачів.

Yezhova Olha, Brizhatyi Oleksandr, Korol Svitlana, Voropaiev Dmytro, Sytnyk Olha, Brizhata Iryna. European experience of physical therapists training: Introduction of new master degree programs in Ukraine. Improving the quality of education and training of future physical therapists in Ukraine is possible provided that the experience of the best European educational programs is taken into account. During 2018-2021, Ukraine is implementing the EU Erasmus + Program in the direction of KA2 – "Cooperation for innovation and exchange of best practices – Development of higher education potential" project "Innovative rehabilitation education in Ukraine: Introduction of new master degree programs in Ukraine (REHAB)". Among the participating partners are four representatives of higher education institutions of Ukraine and Europe.

The main goals of the project are: to increase the professional potential of teachers of domestic universities; creation of new resources for teaching, learning, assessment; creation of a special educational infrastructure necessary for the implementation of new master's programs in physical therapy.

At the first stage of the project implementation, own educational programs in physical therapy were analyzed and a comparative description with similar European educational programs was made. In the second and third stages of the project, an innovative educational environment was developed and created for the training of future physical therapists. Particular attention is paid to practice-oriented training of future physical therapists. Methodological support for conducting an objective structured clinical examination has been developed.

The results of this project at Sumy State University are: analysis and updating of the educational-professional program "Physical therapy" of the first (bachelor's) level of higher education; development of the project of the educational-scientific program "Physical therapy" of the second (master's) level of higher education; development of educational and methodological support of educational components of bachelor's and master's educational programs in physical therapy; development of three electronic courses for the educational-scientific program of the second (master's) level "Physical therapy"; development of methodological support for conducting an objective structured clinical examination in the specialty 227. "Physical Therapy, Occupational Therapy"; creation of four rehabilitation educational and scientific laboratories and organization of the educational process on their basis; increasing the professional competence of all teachers of the Department of Physical Therapy, Occupational Therapy and Sports Medicine of SSU; participation of students in academic mobility activities, various forms of non-formal education within the project.

Key words: program of EU Erasmus+, educational program, physical therapy, rehabilitation education, educational infrastructure, educational and methodological support, increase of professional competence.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Майже тридцять років на теренах вищої освіти України інтенсивно розвивається спеціальність "Фізична реабілітація". За ці роки відбулися: неодноразові зміни самої назви спеціальності (нині це спеціальність 227. "Фізична терапія, ерготерапія"), передпорядкування іншій галузі знань (нині спеціальність відноситься до галузі знань 22. Охорона здоров'я) [3; 5], що не могло не відбиватися на провідних складових освітньо-професійних програм (ОПП), зокрема, фахових компетентностях, результатах навчання, змісті, методах навчання, практичній підготовці тощо. З 2017 року в Україні реалізуються освітні програми з фізичної терапії.

Позитивним моментом для розвитку спеціальності стало затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 "Фізична терапія, ерготерапія" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [6]. Потужні і суттєві зміни, що відбуваються у нормативно-правовій полі сфери охорони здоров'я у зв'язку із прийняттям Закону України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я" 3 грудня 2020 року № 1053-IX [1], безпосередньо стосуються змісту і якості підготовки фізичних терапевтів у вітчизняних закладах вищої освіти. Значна низка закладів вищої освіти, що готує майбутніх фізичних терапевтів за цією спеціальністю і ті зміни, що відбуваються у вищій освіті (введення КРОКу, складання практико-орієнтованого екзамену (об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ) тощо) вимагають консолідації зусиль провідних вітчизняних закладів вищої освіти. Аналіз світового і, насамперед, європейського досвіду підготовки фізичних терапевтів у вищій освіті, його використання та адаптація сприятиме підвищенню рівня якості освіти фізичних терапевтів в Україні та наблизить державні стандарти надання реабілітаційної допомоги кращим європейським практикам. Таку можливість надають різноманітні міжнародні програми, зокрема, Програма ЄС Еразмус+ за напрямом KA2 – "Співпраця задля розвитку інновацій та обміну кращими практиками – Розвиток потенціалу вищої освіти".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання змісту, форм і методів навчання майбутніх фізичних терапевтів на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти залишається актуальним з огляду на реформування системи реабілітації в Україні. Низка науковців розглядають питання теоретичної і практичної підготовки

студентів спеціальності "Фізична терапія, ерготерапія". Для аналізу останніх досліджень і публікацій були обрані хронологічні межі 2018-2021 рр., як період становлення змісту вітчизняних освітніх програм з фізичної терапії різних рівнів вищої освіти. Використовувалася база даних Google Scholar як найбільш повна база україномовних наукових статей. Критерієм добору статей було висвітлення проблем професійної підготовки майбутніх фізичних терапевтів у закладах вищої освіти України. Спільним для більшості наукових публікацій є пошук нових підходів до добору змісту професійної підготовки та орієнтація на світовий і європейський досвід. Аналіз вітчизняних освітніх програм, дозволив Н.Чепурній зробити висновок, що серед 97-ми ЗВО, що готують фізичних терапевтів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, більшість орієнтується на реабілітацію пацієнтів неврологічного, ортопедичного та серцево-судинного профілю; а на другому (магістерському) рівні – для більшості освітніх програм характерною є вузькопрофільність [7], а значить відсутність єдиних підходів до професійної підготовки фізичних терапевтів і слабе врахування європейського досвіду. Отже, реалізація проєкту "Інноваційна реабілітаційна освіта – впровадження нових магістерських програм в Україні (REHAB)" на теренах вищої освіти України є надзвичайно актуальним і своєчасним.

Мета статті полягає у висвітленні результатів впровадження нових магістерських програм з фізичної терапії у рамках міжнародного проєкту Еразмус+ "Інноваційна реабілітаційна освіта – впровадження нових магістерських програм в Україні (REHAB)" (2018-2021 рр).

Методи дослідження. У роботі використані теоретичні та емпіричні методи дослідження. Так, методи теоретичного аналізу й синтезу, абстрагування та конкретизації теоретичних знань, узагальнення та систематизації теоретичних і емпіричних знань застосовувалися для аналізу вітчизняних та європейських освітніх програм з фізичної терапії, створення нової освітньо-наукової програми (ОНП) з фізичної терапії для другого (магістерського) рівня вищої освіти, розроблення навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів. З емпіричних методів дослідження використовували узагальнення педагогічного досвіду закладів вищої освіти, що мають ОПП з фізичної терапії, педагогічні спостереження та оцінювання перебігу опанування професійних компетентностей студентами спеціальності Фізична терапія, ерготерапія.

Виклад основного матеріалу дослідження. З 15 листопада 2018 року в Україні розпочалася робота проєкту Еразмус+ "Innovative Rehabilitation Education – Introduction of new masters degree programs in Ukraine", (nr.598938-EPP-1-2018-1-LV-EPPKA2-CBHE-JP), ("Інноваційна реабілітаційна освіта – впровадження нових магістерських програм в Україні (REHAB)"), разом з партнерами в Україні та Європі. В Україні до цього проєкту залучені такі заклади вищої освіти як Сумський державний університет, Національний університет фізичного виховання і спорту України, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, Тернопільський національний медичний університет ім. І.Я.Горбачевського та "Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки "Медицина" і "Фармація" при Міністерстві охорони здоров'я України". Серед європейських партнерів проєкту: Латвійська академія спортивної педагогіки (LASE); Університет фізичного виховання ім. Юзефа Пілсудського у Варшаві (AWF); Литовський університет спорту (LSU); Європейська федерація адаптивної фізичної активності (EUFAPA); Університет прикладних наук Сатакунта, Фінляндія (SAMK).

Провідними цілями проєкту є:

- 1) підвищення професійного потенціалу викладачів університетів;
- 2) створення нових ресурсів для викладання / навчання / оцінювання;
- 3) створення спеціальної освітньої інфраструктури, необхідної для реалізації нової національної професійної програми з фізичної терапії.

Отже, основними напрямками, що реалізовувалися під час проєкту стали такі: зміст і практична підготовка майбутніх фізичних терапевтів; підвищення професійної кваліфікації професорсько-викладацького складу кафедр фізичної терапії, ерготерапії вітчизняних партнерів; створення інноваційного освітнього середовища, що стосуватиметься реалізації нових клінічних підходів, впровадженню сучасних методів навчання, розробці навчально-методичного супроводу та створенню навчальної інфраструктури для опанування фаховими компетентностями.

На першому етапі реалізації проєкту усіма учасниками були проаналізовані власні освітні програми з фізичної терапії (самоаналіз) на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти та здійснено порівняльну характеристику з аналогічними освітніми програми європейських партнерів [2]. Додатково європейські партнери надали власне бачення і рекомендації щодо змісту та структури вітчизняних освітніх програм. Результатом аналітичної роботи у Сумському державному університеті (СумДУ) стало: 1) оновлення змісту освітньо-професійної програми з фізичної терапії на 90% і приведення її структури у відповідність до затвердженого у 2018 р. державному стандарту зі спеціальності 227. "Фізична терапія, ерготерапія" першого (бакалаврського) рівня [4]; 2) створення проєкту освітньо-наукової програми з фізичної терапії для другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідно до кращих європейських практик та рекомендацій учасників проєкту. Більш детально шляхи становлення нових магістерських програм у рамках проєкту REHAB висвітлено у роботі О.Лазаревої із співавт. [2].

На другому і третьому етапах реалізації проєкту відбувалася розбудова та створення інноваційного освітнього середовища для підготовки майбутніх фізичних терапевтів. Відповідно до загально визнаної структури освітнього середовища було окреслено такі напрями діяльності: просторово-предметна достатність, навчально-методичне забезпечення, форми і методи навчання. Інфраструктура практичної підготовки студентів включає можливість відпрацювання практичних вмінь і навичок у спеціалізованих лабораторіях, що оснащені відповідно до медичної реформи і рекомендацій Національної служби здоров'я України. Фінансові можливості програми ЄС Еразмус+ дозволили СумДУ придбати необхідне обладнання для реабілітації пацієнтів неврологічного та ортопедичного профілів та створити чотири лабораторії: лабораторія фізичної реабілітації, навчально-дослідна лабораторія біореабілітації, навчально-дослідна лабораторія корекції рухових порушень, навчально-дослідна лабораторія дитячої фізичної терапії. Придбане обладнання дозволяє покращувати складові рухової функції, що сприяє більш швидкому відновленню та/або розширенню рухових

можливостей пацієнта. Не дивлячись на карантинні обмеження, пов'язані з пандемією COVID-19, професорсько-викладацький склад кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини СумДУ з дотриманням необхідних протиепідемічних заходів використовує усі наявні можливості саме для практичної підготовки студентів і підготовки випускників до складання об'єктивного структурованого іспиту. Отже, результатом розвитку інфраструктури освітнього середовища є створення чотирьох навчально-наукових лабораторій на базі кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини СумДУ.

Щодо навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, потреба у його оновленні та розробленні нових підходів до навчання і викладання пов'язана не лише з радикальним оновленням освітньої програми й розробленням нової магістерської програми, а й з вимогами до розвитку дистанційного навчання в умовах пандемії COVID-19. Так, одна третина освітніх компонентів (ОК) ОПП Фізична терапія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розроблена заново (наприклад, ОК "Основи кардіології та пульмонології (за професійним спрямуванням)"; "Травматологія та ортопедія (за професійним спрямуванням)"; "Терапевтичні вправи"; "Неврологія та нейрохірургія (за професійним спрямуванням)"; "Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем"; "Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності опорно-рухового апарату"; "Клінічний реабілітаційний менеджмент при неврологічних дисфункціях"; "Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної системи" тощо. В інших ОК значно оновлено зміст, методи і форми викладання, а отже і відповідне навчально-методичне забезпечення. Для нової магістерської програми з фізичної терапії розроблено навчально-методичне забезпечення для дистанційної форми навчання, зокрема, розроблено електронні курси "Фізична терапія при травмі, політравмі та захворюваннях опорно-рухового апарату", "Фізична терапія при хронічних неспецифічних захворюваннях сучасності", "Фізична терапія в акушерстві, гінекології та педіатрії", що розміщені на власній освітній платформі СумДУ MIX.

Також, слід зазначити придбання англomовної міні-бібліотеки з 19-ти найпопулярніших підручників і посібників з фізичної терапії, зокрема: з фізичної терапії у кардіології, педіатрії, геронтології, онкології, нейрореабілітації, терапевтичних вправ тощо. Викладачі кафедри постійно використовують ці посібники під час викладання і навчання студентів.

Особлива увага приділяється нами практико-орієнтованій підготовці майбутніх фізичних терапевтів. Відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227. "Фізична терапія, ерготерапія" змінюються підходи до атестації: "атестація здобувачів першого рівня вищої освіти за спеціальністю 227. "Фізична терапія, ерготерапія" здійснюється у формі кваліфікаційного тестового державного іспиту "Крок" та практично-орієнтованого іспиту" [6]. Практично-орієнтований іспит має допомогти оцінити відповідність компетентності студента вимогам, визначеним стандартом вищої освіти та освітньою програмою. В Україні найбільший досвід щодо проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ) мають викладачі Тернопільського національного медичного університету ім. І.Я.Горбачевського. Базуючись на їх досвіді і допомозі, вітчизняні партнери-заклади вищої освіти розробили для своїх ЗВО "Положення про організацію і порядок проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту зі спеціальності 227. "Фізична терапія, ерготерапія"". Вже у 2020-2021 навчальному році у СумДУ вперше буде проведено ОСКІ для майбутніх бакалаврів з фізичної терапії, ерготерапії. Усіма учасниками проекту розроблено відповідне методичне забезпечення для ОСКІ і, також вперше планується проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Кваліфікаційний тестовий державний іспит "КРОК-2" планується провести вже у грудні 2021 року і оцінити відповідність професійної компетентності студентів вимогам, що визначаються стандартом вищої освіти зі спеціальності 227. "Фізична терапія, ерготерапія" (на сьогодні, поки проєкт).

Протягом усього терміну реалізації проєкту Еразмус + "Інноваційна реабілітаційна освіта – впровадження нових магістерських програм в Україні (REHAB)" викладачі, аспіранти та студенти мали можливість підвищувати свої професійні компетентності. Понад 100 студентів СумДУ брали участь у різноманітних заходах проєкту. Через об'єктивні причини пандемії, на жаль, академічна мобільність студентів мала обмеження у формах, реалізовано лише он-лайн навчання.

Для викладачів вдалося реалізувати як форми офф-лайн, так і он-лайн. Зокрема, було проведено низку семінарів, тренінгів та майстер-класів для професорсько-викладацького складу кафедр фізичної терапії, ерготерапії як очно: Університет фізичного виховання ім. Юзефа Пілсудського у Варшаві (AWF) – травень 2019 р.; Литовський університет спорту (LSU) – жовтень, 2019 р.; Національний університет фізичного виховання і спорту України – зимова школа, лютий 2020 р.; так і он-лайн: Сумський державний університет "Досвід використання технологій та систем електронного навчання за освітніми програмами з фізичної реабілітації" – червень 2020 р., Тернопільський національний медичний університет ім.І.Я.Горбачевського – осіння школа реабілітації, вересень 2020 р.; Університет прикладних наук Сатакунта, Фінляндія (SAMK) – тиждень Фізичної реабілітації, листопад 2020 р. Результатом такого інтенсивного навчання є підготовка сертифікованих викладачів з кожного вітчизняного ЗВО, які будуть здатні навчати фізичних терапевтів відповідно до європейських стандартів.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Отже, результатами реалізації програми Еразмус+ "Інноваційна реабілітаційна освіта – впровадження нових магістерських програм в Україні (REHAB)" у Сумському державному університеті є:

- 1) аналіз та оновлення освітньо-професійної програми "Фізична терапія" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
- 2) розроблення проєкту освітньо-наукової програми "Фізична терапія" другого (магістерського) рівня вищої освіти;
- 3) розроблення навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів бакалаврської та магістерської освітніх програм з фізичної терапії;
- 4) розроблення трьох електронних курсів для освітньо-наукової програми другого (магістерського) рівня "Фізична терапія";

- 5) розроблення методичного забезпечення для проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ) зі спеціальності "227. Фізична терапія, ерготерапія";
- 6) створення чотирьох реабілітаційних навчально-наукових лабораторій та організація на їх базі освітнього процесу;
- 7) підвищення професійної компетентності усіх викладачів кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини СумДУ;
- 8) участь студентів у заходах академічної мобільності, різних формах неформальної освіти у рамках проекту "Інноваційна реабілітаційна освіта – впровадження нових магістерських програм в Україні (REHAB)" та підвищення рівня опанування професійними компетентностями.

У подальшій роботі колектив кафедри фізичної терапії, ерготерапії та спортивної медицини СумДУ планує поширення результатів проекту у власних освітніх програмах та освітніх програмах інших закладів вищої освіти.

Це дослідження фінансується за підтримки Європейської комісії. У статті відображено погляди лише авторів, і комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained there in".

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Література

1. Закон України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я": прийнятий 3 грудня 2020 року № 1053-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 8, ст.59. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

2. Лазарева О., Жарова І., Кравчук Л., Кормільцев В., Баннікова Р., Гаврелюк С. (2019). Шляхи становлення вітчизняної системи підготовки магістрів із фізичної терапії в рамках проекту REHAB. Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 33, 15-19.

3. Наказ № 1151 від 06.11.2015 Міністерства освіти і науки України "Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти": затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15#Text>

4. ОПП Фізична терапія (2019) Сумського державного університету. Retrieved from <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/1486>

5. Постанова "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266" від 1 лютого 2017 р. № 53. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2017-%D0%BF#Text>

6. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»: затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 19.12.2018р. № 1419.

7. Чепурна Н. (2020). Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії в закладах вищої освіти України. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка, 2, 102-109.

References

1. Zakon Ukrainy "Pro reabilitatsiiu u sferi okhorony zdorovia": pryinyaty 3 hrudnia 2020 roku № 1053-IX. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2021, № 8, st.59. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>

3. Lazarijeva O., Zharova I., Kravchuk L., Kormiltsev V., Bannikova R., Havreliuk S. (2019). Shliakhy stanovlennia vitchyznianoj systemy pidhotovky mahistriv iz fizychnoi terapii v ramkakh proektu REHAB. Molodizhnyi naukovyi visnyk Shkhidnoevropeiskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky, 33, 15-19.

4. Nakaz № 1151 vid 06.11.2015 Ministerstva osvity i nauky Ukrainy "Pro osoblyvosti zaprovadzhennia pereliku haluzei znan i spetsialnostei, za yakymy zdiisniuietsia pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity": zatverdzhenyi postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 kvitnia 2015 roku № 266. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15#Text>

5. OPP Fizychna terapiia (2019) Sumskoho derzhavnoho universytetu. Retrieved from <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/1486>

6. Postanova "Pro vnesennia zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 kvitnia 2015 r. № 266" vid 1 liutoho 2017 r. № 53. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2017-%D0%BF#Text>

7. Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskyi) riven, haluz znan 22 "Okhorona zdorovia", spetsialnist 227 "Fizychna terapiia, erhoterapiia": zatverdzheno i vvedeno v diiu nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 19.12.2018r. № 1419.

8. Chepurna N. (2020). Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoi terapii ta erhoterapii v zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy. Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnogo pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Ser. Pedahohika, 2, 102-109.